

Temiz Yürek ve Verdiklerimiz

“Düşüncelerini dizginleyerek kalbine yolla”

Aziz Mor Afrem (303-373)

Temiz yürek ve sağlam ruh, insanlığa ve insaniyete dairdir. Birbirini besleyen bu iki kavram, fikri manada kendine özgü, basit ama çok derin anlamlara sahiptir. Sosyal ve ortak yaşam için gelişimin ve zenginleşmenin önünü açan büyük bir nimetin; yani adalet, vicdan, merhamet, sevgi, saygı, samimiyet, dürüstlük, sadakat, tutarlılık, empati, nezaket, edep ve adabın inceliklerini de barındırmaktadır. Ruhsal bağımsızlık kazandıran bu yönüyle yeniliklere karşın eskimeyen ve değişmeyen yaşamsal erdemlerle temayüz etmektedir.

Süryani kültüründe temiz yüreğe (ܠܒܘܐܐܘܬܐ lebo dağyo) ve sağlam ruha (ܠܪܘܚܐ ruho tkantho) çok güçlü göndermeler/vurgular bulunmaktadır. Ve hayatı güzelleştiren bu ahlaki vurgular üstünde çok durulur. Çünkü temiz yürek ve sağlam ruh, yaşamın özüyle bütünleşen içeriklere sahiptir. Kayıp anlamlar içinde olmazsa olmazlardandır. Bireysel ve toplumsal yaşamın esenliğini ve huzurunu gözeten diğer ahlaki değerler gibi bu iki anlamın da yaşam pratiğinde hayat bulması, daha çok anlaşılmasına ve özümsemesine bağlıdır.

Maddi görünümün anlam kazandığı ve maneviyata açıldığı yegane kapı “**kalp**”tır. Dolayısı ile maneviyatın tam hayatlanması da ancak kalp ile olur. Onun için evrensel üne sahip Süryani edebiyatının/ruhaniyetinin gözde öncülerinden ve en parlak simalarından biri olan Nusaybin doğumlu Aziz Mor Afrem (303-373) “ܐܪܡܘ ܦܓܘܬܘ ܐܪܡܘ ܦܓܘܬܘ ܐܪܡܘ ܦܓܘܬܘ ܐܪܡܘ ܦܓܘܬܘ” armo fğutto **bhuşobayk vatğus enun sed leboğ/düşüncelerini dizginleyerek kalbine yolla**” derken, hayata ruh üfleme için manevi yönden -(her konuda)- yüreğin düşünce ile birleşmesinin zorunluluğuna gönderme yapmaktadır. Çünkü

Süryani ruhaniyetinde akıl yasama; kalp yürütme rolündedir. Kalp, merhamet ve şefkatin organıdır. Büyüttüğü vicdanla, insanı **“Rab ve İnsan sevgisinin”** rotasında tutarak ona yükselme merdivenlerini sunar.

Aziz Mor Afrem'den (303-373) anlaşıldığı üzere kalp ile hayatın anlamı/maksadı arasında çok güçlü bir bağlantı bulunmaktadır. Çünkü kadim bilgelikte kalp; **“sevginin en yüksek vibrasyonunu yayan duyguların merkezi”** olarak kabul edilir. Ve bugün gelinen aşamada modern bilim bize göstermiştir ki; kalp sadece vücuttaki dolaşımı sağlamıyor.

1993 yılında duyuların insan vücudu üzerindeki hâkimiyeti hakkında bir araştırma yapılıyor ve bu araştırmada **“kalp”** oldukça dikkat çekiyor. Tespit edilen gerçek şu: Kalp beyinde daha büyük bir enerji alanı ile çevrili. Ve bu bahsedilen alanın çapı yaklaşık iki buçuk metre.

Bu zamana kadar bilim, beynin en büyük yayın ağına sahip olduğunu varsayıyordu; ancak öyle değil. Kalbimiz, beynimizin oluşturduğu alandan çok daha büyük bir alana sahip.

Bilimin geldiği noktada, kalple ilgili edinilmiş bilgiler çok önem arz ediyor. Kalbimiz tarafından oluşturulan elektromanyetik alan, vücudumuzdaki organlarla her an iletişim halindedir. Hatta beyin ile kalp arasında bir bağlantının bulunduğu ve bağlantıyla kalbin beyine, hangi hormonların salgılanacağı ile ilgili emir verdiği kanıtlandı. Endorfin ya da diğer kimyasallar...

Bu şu demek: Beynimiz bağımsız hareket etmiyor, aktiviteleri için gerekli sinyalleri kalbimizden alıyor. Peki, kalbimizden yayılan bu elektromanyetik alan nereden geliyor?

Bilim gösterdi ki; bu sadece duygularımızdan değil, kanaatlerimizden, yani derin inançla bağlandığımız ve tecrübelerimizle yön verdiğimiz niyetlerimizden geliyor. Daha ilginç, bütün duygu ve düşüncelerimiz,

kalbimizin enerjisinde bilgi düzeyinde bulunmakta ve vücudumuza yayılan en güçlü sinyal olarak sadece beynimize ve organlarımıza değil, dünyanın derinliklerine doğru taşınmaktadır.

Demek ki, niyetlerimizi, düşüncelerimizi ve isteklerimizi **“zihin-ego seviyesi”**inden **“kalp seviyesi”**ne, yani **‘bütünün ve insanın en yüksek yararına/hayırına taşınmalıyız**. Yani mantık seviyesinden kalp seviyesine ¹.

Bu da Süryani edebiyatının ana ekollerinden biri olan Aziz Mor Afrem’in 1700 yıl önce **“düşüncelerini dizginleyerek kalbine yolla”** cümlesiyle dile getirdiğinin ne anlam ifade ettiğini çok iyi açıklamaktadır.

Öte yandan kendi alanında Türkiye’nin duayen hocalarından biri olan sayın Prof. Dr. Doğan Cüceloğlu da kalp boyutunu farklı bir bakışla şöyle açıklamaktadır: **“Kendi kalbine bakamayanın yaşamı bulanıktır; kendi yüreğine bakabilme cesareti gösterenler gönlünün muradını keşfedenlerdir. Dışarıya bakan rüya görür, hayal dünyasında kaybolur; içeriye bakan uyanır, kendini keşfeder.”**

Kalbin farkındalığıyla iyiliğin/hakkaniyetin elinden tutmak insana/insanlığa manevi güç kazandırır. İyiliğin/hakkaniyetin elinden tutmak, yaşamı pozitif anlamda geliştiren tutumların gözdeleri arasındadır. İyilik/hakkaniyet ayağa kalkmazsa, tökezlemeler ve savrulmalar başlar, akış ve yürüyüş aksamaya uğrar, devam edemez. İyiliğe/hakkaniyete katkı sunmakla, insan bir başkasına değil, öncelikle kendisine iyilik yapar. Bu iyiliğin etkisi ihtiyaç halinde veya dar zamanda ilk yardım gibi imdata yetişmektedir. İnsan fark etmese de bu değişmez kural hayatta devamlı yürürlüktedir. Onun için Süryani ruhaniyetinde var olan yasama (akıl/düşünce) ve yürütme (kalp/ruh) erkine göre, bir şey almak istiyorsak önce vermeye hazır olmalıyız. Bizde olanı

¹ Bilimsel veriler ve bilgiler, *Hayalin Mücizesi, Kubilay Aktaş, Ocak 2018 Selis Kitaplar 161, İstanbul, 7. Baskı, s. 34-35* adlı eserden alıntıdır.

vermezsek, bize verilmeyecektir. Yüreğimizle vermesini bilmiyorsak alamayız. Düşük farkındalıktan yüksek farkındalığa geçmiş, aydınlanmış samimi/halis niyetle (genele/geleceğe) sunulan her katkının bereketiyle beraber geri döneceğinden şüphe yoktur.

Anlatıldığına göre, bir gezgin, dağ bayır gezerken bir akarsuyun içinde değerli bir taş bulur. Ertesi gün yolda bir adamla karşılaşır. Adam çok açtır. Gezgin torbasındaki yiyeceği karşılaştığı bu kişiyle paylaşır. Ama erzak çantasını açarken adamın gözü çantadaki değerli taşla ilişir. Gezginden bu değerli taşı kendisine vermesini ister. Gezgin hiç duraksamadan değerli taşı adama uzatır. Adam başına konan talih kuşundan memnun, aceleyle oradan uzaklaşır. Artık kendisine ömür boyu maddi güvence sağlayacak değerli taşın sahibidir.

Bir kaç gün sonra gezgin, arkasından koşarak kendisine yaklaşan adamı görür. Adam nefes nefese değerli taşı gezgine uzatır. **”Senden ayrıldıktan sonra uzun uzun düşündüm. Bu taşın ne kadar değerli olduğunu biliyorum. Ama onu sana geri vermek senden daha değerli bir şey almak istiyorum. Bu taşı bana rahatlıkla vermeni sağlayan o içindeki şey her ne ise ondan istiyorum.”**

Buradan çıkan anlama göre, sahip olduğumuz maddi şeyleri vermek, vermenin en kolay yoludur. Ama burada bile takılıp kalanlar bilmelidir ki, gerçek vermek, kişinin kendinden, özünden vermesidir.

Ünlü düşünür/yazar Ralph Waldo Emerson’un (1803-1882) dediği gibi: **”Yüzükler ve mücevherler armağan değildir. Gerçek armağanı veremediğin için dilenen özürdür. Gerçek armağan kendinden bir parçayı verebilmektir.”**

“Yetenek ve becerilerinizi başkalarına yardım etmeye adayın” (Romalılar 12: 6-8) diyen mantığa göre, ilahi armağanlarımızı egonun mülkiyetine tahsis etmek hiçbir surette fayda getirmez. Aksine, hüsrana uğrattır. Onun için hayata vermeden, hayatın bize bir şeyler verebileceğini düşünmemeliyiz. Hayattan sürekli alarak, yeteneklerimizi körelterek veya gömerek, bencil ve cimri davranarak, bize cömert davranılmasını beklemek, safdillik olur. Kendi alanımıza pozitif şeyler katmadan hayatın standartlarımıza bir şeyler katmasını bekleyemeyiz. Beklersek şayet, hayatın nihai gayesine ve ilahi anlamına aykırı davranmış oluruz. Bu farkındalığı daima dengede tutmakta fayda vardır. Çünkü kâinatın ruhunda ve merkezinde ilahi adalet ve merhamet bulunmaktadır. Özden verdikçe varlığımız artar, özümüz gürleşir. Özden verdiklerimizin karşılığını -farklı şekillerde- muhakkak geri alacağız. Onun için dünyaya sahip olduğumuzun en iyisini verdiğimizde, en iyisi bize geri gelecektir. Vakti gelince, otuza, altmışa, yüze katlanarak geri dönecektir. Bu, ruhsal bir yasadır. Bu yasa hiç şaşmaz. Çünkü ilahi adalet bankasında/sisteminde iflas yoktur. Niyetimizi yoklayarak sevgimizi, anlayışımızı, neşemizi, şefkatimizi, yeteneklerimizi, armağanlarımızı, yaratıcılığımızı, affediciliğimizi samimi bir yürekle hayata sunduğumuzda kendimizi çok daha iyi hissetmiş oluruz. Kendimize olan güvenimiz artar, en önemlisi kendimize verdiğimiz sevgi ve değer çoğalır!

Şunu daima akılda tutmalıyız: Kendimize sakladığımız, kaybetmekten korktuğumuz her ne ise onu kaybederiz. Sadece hayata verdiklerimiz bizimdir. Unutmamak gerekir ki, dünyada tam sahiplenme yoktur. Bizim olduğunu düşündüğümüz ve sahip olduklarımız (makam, misyon, vizyon, yetki, servet, bilgi, statü, kariyer, meslek.... ve herşey) sadece bir emanettir. Birer sözleşmedir. Sadece kullanma hakkına sahibiz. Kullanma hakkını amacına dönük kullanmadığımızda sözleşme bozulur. Onun için hayatın iniş ve çıkışlarında değerini ve kıymetini bilmediğimiz her şeyi kaybedeceğimizi

unutmadan sahip olduklarımızla kendimize ve topluma yapıcı yaklaşımlarla faydalı olmaya çalışmak, yaşamın yüksek maksatlarından birisidir.

Aziz Pavlus'un kibrin/büyüklenmenin sebep olduğu kırılmanın insanda yarattığı olumsuz tahribatları tedavi etmek/iyileştirmek için vurguladığı **"Tanrı'dan almadığın neye sahipsin? Madem aldın niçin almamışlar gibi övünüyorsun?"** (I. Korintliler 4: 7) sözündeki derinlik, tevazuun reçetesini yazan terkipler/ilaçlar taşımaktadır. Onun için Filozof Aquinolu Thomas (1225-1274) da, **"humilitas veritas/tevazu hakikattir"** diye haykırmişti. Bu da hayatın bütün alanlarında var olması ve yaşatılması gereken tevazuun sahip olduğu derin gerçekliği/anlamı ifade etmektedir.

Bütün mesele üstünlük taslamadan insani duyguları korumak, insani değerleri kaybetmemektir. Bu yaklaşım insanın içindeki ruha dokunabilirse, o ruha ulaşabilirse; dilden dökülen de, yazıya işlenen de, hayata sunulan da aynı şekilde değerli ve anlamlı olacaktır.

İnanıyorum ki, sözüne/kelamına/niyetine/eylemine sevgiyi, merhametli farkındalığı, ahlaki tutarlılığı kazandırmayı başaranlar, hizmet ettiği alanda farklılıklar yaratırlar. Hem kendileri sevinir, hem başkalarının sevincine vesile olurlar. Bu da yaşam enerjisini arttırır.

Hemhal olunan söz, kalpte yer bulur. Hayatı kolaylaştırır. Hemhal olmayan söz ise yüküdür. Hayatı zorlaştırır. Hayatın özünde bulunan bu anlamı/felsefeyi derinlemesine içselleştirdiğimizde, hem yüreğimizin neşesi/motivasyonu, hem verdiklerimizin bereketi/enerjisi artacaktır.

Ünlü yazar Michel De Montaigne'nin (1533-1592) yazdığı gibi, **"Felsefe bizi başkası için değil, kendimiz için; güçlü görünmek için değil, güçlü olmak için yetiştirir."**

Unutulmamalıdır ki, ölçtüğümüz ölçüyle bize ölçülecektir. Merhamet edenlere, merhamet ve yardım edilir. Bilinçli farkındalıkla yardımlaşanlar, güçlenir. Güçlenenler yardımlaşır. Çünkü ne ekiyorsak, onu biçeceğiz. Ne veriyorsak kendimize veriyoruz. Ne yapıyorsak kendimize yapıyoruz.

Yusuf Beğtaş²

² Zamanlama manidar olsa da, bilinmelidir ki, bu yazı küresel bir tehdite dönüşen koronavirüs salgınına özgü yazılmadı. Öyle olsaydı, yazının içeriği farklılaşacaktı. Ancak koronavirüsün neden olduğu telaş ve kaygı tüm ağırlığıyla insanı/insanlığı kuşattığı bir zamana denk gelmesi, çağrışımları bakımından önem arz ettiğini düşünüyorum. Hayata dair taşıdığı anlam yazıyı bütün zamanlar için geçerli kılıyorsa da, başka bir süreçte, bu denli anlamlı/önemli olmazdı.

Bu salgın, güç arayışlarının, sadece kendi iyiliğini gözeterek yaşamamanın, efenlenmenin, bencil var olma biçimlerinin ne kadar anlamsız olduğunu hissettirmektedir. Onun için korku ve endişe dolu süreçler, hayatın kanunlarını, ölçülerini hatırlamak/hatırlatmak, alt üst olan insani değerleri açığa çıkarmak, canlandırmak, hayatlandırmak bakımından değerlidir.

İnsanı kendisiyle buluşturan bu zor imtihan günlerinde ruhsal bağışıklık çok önem arz etmektedir. Özün/ruhun gürleşmesi ve gelişmesi, mananın canlanmasına ve hayatlanmasına bağlıdır. Bu da, ancak sönük anlamlara ruh üflemeyle ve yitik anlamları bulmakla mümkündür.